

De kerken na de Reformatie

- De Hervormingsbeweging in Nederland vond in de 16^e eeuw zijn hoofdstroom in de Gereformeerde Kerk in de Verenigde Nederlanden
- Kleine doopsgezinde gemeenschappen hebben zich al in de 16^e eeuw losgemaakt uit de reformatorische hoofdstroom; later zijn plaatselijke groepen verenigd in de Doopsgezinde Broederschap.
- Lutheranen waren er in Nederland al vrij snel nadat Luther in de 16^e eeuw in Duitsland aanhangers kreeg. (Ook hier is een breuk geweest n.a.v. een leer-geschil, vandaar dat er ook sprake was van Hersteld Evangelisch Luthers.)
- Na de synode van Dordrecht in 1619 werden de Remonstranten door de hoofd stroom van Contra-Remonstranten opzij geschoven. Zij vormen nu de Remonstrantse Broederschap.
- Na de Franse tijd (1815) werd de Gereformeerde godsdienst nauw verbonden met de staat. De Ned. Hervormde Kerk kreeg de status van staatskerk.
- Binnen de Hervormde Kerk zijn er sindsdien uiteenlopende stromingen geweest. Soms leidde dit tot afsplitsingen, zie hieronder. In andere gevallen bleef men in de kerk, maar vond wel zijn toevlucht bij gelijkgezinden. Enerzijds waren er vrijzinnige groeperingen. In 1870 kwam de Protestantenvbond tot stand; in 1911 de Vereniging van Vrijzinnig Hervormden. Anderzijds verenigden meer rechtzinnige leden van de Hervormde Kerk zich in 1906 in de Gereformeerde Bond binnen die kerk.
- Afscheiding 1834 en Doleantie 1886. De Afsgecheidenen (Chr. Gereformeerden) en de Dolerenden vormden in 1892 samen de Gereformeerde Kerken, maar een deel van de Chr. Gereformeerden bleef zelfstandig. De Chr. Gereformeerde kerk heeft in de 20 eeuw nog een splitsing doorgemaakt.
- In 1845 hebben Baptisten de Hervormde Kerk verlaten.
- In 1943 was er een afsplitsing van de Gereformeerde Kerken: de Vrijgemaakt Gereformeerde Kerken. Later hebben de Nederlands Gereformeerde Kerken zich van de Vrijgemaakt Gereformeerde Kerk losgemaakt.
- De Gereformeerde Gemeenten zijn gevormd uit verscheidene 19^e eeuwse afsplitsingen van de Ned. Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerken. Binnen deze stroom kennen we nu Oud-Gereformeerden, de Gereformeerde Gemeenten in Nederland en Noord-Amerika en de Gereformeerde Gemeenten in Nederland.
- Overige stromingen. In de 19^e en het begin van de 20ste eeuw zijn er diverse bewegingen en kerkgenootschappen opgekomen, zoals de Vrij Evangelische Gemeenten. Vaak ontstonden deze groepen en kerkgenootschappen mede naar aanleiding van buitenlandse stromingen, bijvoorbeeld de Salvation Army (1877), Pinkstergroeperingen na 1906, Adventisten e.d.